

Порядок створення первинної організації профспілки на підприємстві, установі, організації будь-якої форми власності і підпорядкування

Законодавство про профспілки складається з Конституції України, Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», Кодексу законів про працю України та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них.

Профспілки створюються громадянами, пов'язаними спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання) з метою здійснення представництва та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки.

Громадяни України мають право на основі вільного волевиявлення без будь-якого дозволу створювати профспілки, вступати до них та виходити з них на умовах і в порядку, визначених їх статутами, брати участь у роботі профспілок. Іноземні громадяни та особи без громадянства не можуть створювати профспілки, але можуть вступати до профспілок, якщо це передбачено їх статутами.

Членами профспілок можуть бути особи, які працюють на підприємстві, в установі або організації незалежно від форм власності і видів господарювання, у фізичної особи, яка використовує найману працю, особи, які забезпечують себе роботою самостійно, особи, які навчаються в навчальному закладі.

Громадяни України вільно обирають профспілку, до якої вони бажають вступити. Підставою для вступу до профспілки є заява громадянина (працівника), подана в первинну організацію профспілки. При створенні профспілки прийом до неї здійснюється установчими зборами. Ніхто не може бути примушений вступати або не вступати до профспілки. Роботодавці не можуть бути членами виборних органів профспілки будь-якого рівня.

Профспілки самостійно організують свою діяльність, проводять збори, конференції, з'їзди, засідання утворених ними органів, інші заходи, які не суперечать законодавству.

Профспілка, її організації, об'єднання профспілок здійснюють свої повноваження, набувають цивільних прав і беруть на себе цивільні обов'язки через свої виборні органи, які діють у межах прав, наданих їм за законом та статутом (положенням).

Першою необхідною умовою створення первинної профспілкової організації є розуміння того, що, тільки об'єднавшись, можна реально захищати свої права та інтереси. Другою необхідною умовою створення первинної профспілкової організації є Ваше особисте бажання захищати свої права.

Якщо Ви бачите, що обидві ці умови присутні, то при дотриманні абсолютно простих правил, Ви маєте реальну можливість створити первинну профспілкову організацію.

Що треба пам'ятати при створенні профспілкової організації?

Професійні спілки створюються з метою здійснення представництва та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки.

Членами профспілок, як було зазначено раніше, можуть бути особи, які працюють на підприємстві, в установі або організації незалежно від форм власності і видів господарювання, у фізичної особи, яка використовує найману працю, особи, які забезпечують себе роботою самостійно, особи, які навчаються в навчальному закладі.

Ніхто не може бути примушений вступати або не вступати до профспілки.

Громадяни України вільно обирають профспілку, до якої вони бажають вступити.

Держава забезпечує реалізацію права громадян на об'єднання у професійні спілки та додержання прав і інтересів профспілок.

Держава визнає профспілки повноваженими представниками працівників і захисниками їх трудових, соціально-економічних прав та інтересів, співпрацює з профспілками в їх реалізації, сприяє профспілкам у встановленні ділових партнерських взаємовідносин з роботодавцями та їх об'єднаннями. За законодавством профспілки, організації профспілок можуть мати статус первинних, місцевих, обласних, регіональних, республіканських, всеукраїнських.

Статус первинних мають профспілки чи організації профспілки, які діють на підприємстві, в установі, організації, навчальному закладі або об'єднують членів профспілки, які забезпечують себе роботою самостійно чи працюють на різних підприємствах, в установах, організаціях або у фізичних осіб.

Профспілки, їх організації є юридичними особами, мають свої печатки, штамп, розрахунковий рахунок у банку. Тому за законодавством України при їх створенні висуваються такі ж вимоги, як і до будь-якої іншої організації, підприємства чи комерційної фірми в Україні. Процедура значно спрощується, якщо створювана первинна організація одночасно приймає рішення про входження її до вже існуючої спорідненої чи галузевої профспілки. Перелік всеукраїнських профспілок можна знайти у регіональних об'єднаннях профспілок.

В такому випадку первинній організації не треба розробляти Статут та легалізуватись (добиватись офіційного визначання) у Міністерстві юстиції України та отримувати відповідне Свідоцтво. Первинна організація реєструється в регіональних органах юстиції на підставі Статуту та Свідоцтва вже існуючої профспілки.

Керуючись статтями Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», логічним був би такий порядок утворення первинної організації профспілки.

1. Працівники (не менше 3 осіб), які виявили бажання утворити первинну організацію профспілки, утворюють ініціативну групу – організаційний комітет з підготовки та проведення установчих зборів (конференцій).
2. Рішення про створення первинної організації профспілки приймається установчими профспілковими зборами. При цьому одночасно приймається рішення про її входження до певної (спорідненої, галузевої) профспілки. Якщо первинна організація утворюється з осіб, які не були членами профспілки,

прийом до неї здійснюється установчими зборами (конференцією) на підставі поданих ними заяв.

Збори обирають керівні органи первинної організації: профком та ревізійну комісію або в нечисленних організаціях обирають профспілкового представника (профорганізатора).

3. Про прийняте рішення щодо входження первинної організації до відповідної профспілки повідомляється вищий виборний орган територіальної організації профспілки (районної, міської, обласної), а де її немає – центральний виборний орган профспілки (Центральний комітет, Центральна рада тощо).

Цей виборний орган в місячний термін розглядає заяву про прийняття первинної організації до складу профспілки та включає її до складу територіальної організації профспілки. Первинна організація отримує завірену копію рішення.

Первинна організація направляє повідомлення про своє утворення також роботодавцю із зазначенням персонального складу членів профспілки.

Право юридичної особи первинна організація профспілки набуває з моменту прийняття рішення про включення її до складу профспілки. Їй видається також копія Статуту профспілки та Свідоцтво про реєстрацію профспілки, на підставі яких первинна організація легалізується в територіальних органах юстиції та отримує своє свідоцтво.

Для легалізації первинної профспілкової організації їх засновники або керівники виборних органів подають заяви до органів юстиції.

До заяви додаються статут (положення), протокол з'їзду, конференції, установчих або загальних зборів членів профспілки з рішенням про його затвердження, відомості про виборні органи, наявність організацій профспілки у відповідних адміністративно-територіальних одиницях, про засновників об'єднань.

Первинна організація отримує дозвіл та виготовляє штамп та печатку первинної організації профспілки, а також відкриває розрахунковий рахунок у банку.

На підставі поданих первинною профспілковою організацією документів легалізуючий орган у місячний термін підтверджує заявлений статус за ознаками, визначеними статтею 11 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», включає первинну профспілкову організацію до реєстру об'єднань громадян і видає первинній профспілковій організації свідоцтво про легалізацію із зазначенням відповідного статусу.

Легалізуючий орган не може відмовити в легалізації первинної профспілкової організації.

У разі невідповідності поданих документів первинної профспілкової організації зазначеному статусу легалізуючий орган листом пропонує їй надати додаткову документацію, необхідну для підтвердження статусу.

Начальник Дніпровського районного
управління юстиції у м. Києві
Суховерська Г.М.